

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Nijkerk; Ds. H. van Leeuwen, Urk; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Van Eeghenstraat 14, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 6,— per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

VREUGDE IN GOD

*Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven, meer dan ten tijde
als hun koren en most vermenigvuldigd zijn.*

Hoe is het mogelijk? Vreugde in het hart, terwijl alle omstandigheden er tegenin spreken! Zo is het voor David als hij deze psalm zingt. Een tijd van bijzondere moeilijke omstandigheden; van grote nood. Er staat geen opschrift boven deze psalm, dat ons de periode uit Davids leven openbaart waarin psalm 4 gedicht is. Duidelijk is het in ieder geval, dat het een zeer benauwde tijd was. Hij spreekt van benauwdheid (vers 2), van mannen, die zijn eer tot schande maken (vers 3) en van hen, die zeggen: „Wie zal ons het goede doen zien?” (vers 7).

Het is echter niet vreemd om te denken aan de vervolging door Absalom, in verband met Psalm 3. Moeilijker tijd heeft de man naar Gods hart niet gekend. Toen werd zijn kroon ernstig bedreigd door zijn eigen zoon. Toen was zijn vaderhart doorwond. Het volk was ingenomen door de verleiding van Absalom. Vrienden waren verraders geworden. Zelf was hij gevlucht onder smaad en hoon uit Jeruzalem tot over de Jordaan naar Mahanaim.

En nu? Nu mag David zingen van vreugde in God. Zo sterk zelfs dat hij ervan getuigt, dat die vreugde groter is dan die van hen, die zich verblijden in een overvloed van koren en most. Wellicht denkt David hierbij aan zijn vijanden, aan Absalom en zijn medestanders, die zich verheugen kunnen in de overvloed, die hun ten deel is gevallen. Koren en most zijn hier de samenvatting van de vruchten van het land Palestina. Ook is het mogelijk dat zij, die David omringen, in het huidige gemis aan overvloed klagend spreken over de vroegere tijden, toen zij volop konden genieten van koren en most. Maar het is in geheel niet belangrijk, hoe dit precies is. Het voornaamste is, dat Davids vreugde ver boven de vreugde over een overvloed van koren en most mag uitgaan. En het geheim daarvan is het ware geloof. Dat geloof mag in God alles vinden en in God verblijd zijn.

Het ware geloof wordt menigmaal het meest geoefend in tijden van druk. „De druk van de verdrukking kan de krachtige geur der genade uitpersen” (Ralph Erskine). Dat heeft David ervaren. Voordat hij van deze vreugde in God gewaagt, heeft hij een strijd achter de rug. Het is geen goedkope vreugde, die niet door de worstelingen van het hart heen geboren is. Het voorgaande vers laat er iets van zien. David bidt daarin om het licht van Gods aangezicht. Wij weten dat David tijdens de vlucht voor Absalom diep doorvoeld heeft wie hij was voor de Heere. Hij heeft leren buigen

onder Gods hand en Gods gerechtigheid bij vernieuwing liefgekegen. Het ergste was voor hem Gods gunst te moeten missen, het licht van Gods verzoend aangezicht. En dat licht is voor hem persoonlijk weer werkelijkheid geworden. God Zelf heeft hij mogen ontmoeten in verzoende betrekking. Die God is het deel van David. Daarom is God Zelf de oorzaak en de bron van Davids vreugde.

Is dat niet bijzonder? Dan kunnen de omstandigheden David niets meer doen. Hoezeer deze ook tegen zijn vlees gericht zijn. In feite werken ze enkel mee tot goede. Daar kunnen de vijanden niet aankomen. Het deel van David kunnen ze hem niet ontroven.

Neen, dat is geen gestolen vreugde. God heeft hem Zelf in Zichzelf die vreugde geschonken. Het zingt door dit vers heen: Gij. Niet om David, maar om Zijn onwankelbare beloften. Uit enkel vrije genade. In die vreugde is het heil in Christus. De Heere heeft Zich een gunstgenoot afgezonderd. En uit dat verbond wordt David bediend.

Het is ook geen vreugde aan de buitenkant. Diep in zijn hart is die vreugde. De bron daarvan ligt buiten Hem in God, in Christus, maar door de worstelingen heen heeft hij in zijn hart uit God deze wezenlijke vreugde ontvangen.

Wat zijn we arm, nameloos arm als we de vreugde zoeken enkel in een overvloed van koren en most. Daar waren Davids vijanden en medestanders mee tevreden. Ze waren in nood als ze dat misten. Ze hadden genoeg aan „het” goede en aan dit leven hier beneden.

Zo zijn we van nature allen. Daar behoeven we geen mens van de wereld voor te zijn. Zo is het in wezen met ieder, die nog nooit God heeft leren missen en om God verlegen is geworden.

Onze tijd openbaart het in een jacht naar overvloed van koren en most. En met God wordt niet gerekend. De wereld kent ook blijdschap, maar niet in God. Maar daarom blijft er ook niets van over. Alle blijdschap, die van beneden is, gaat eenmaal voorbij. Zonder God te leven en zonder God te sterven, betekent straks ingaan in de eeuwige dood.

Ook is er blijdschap zonder grond. Als we vreemdeling gebleven zijn van de waarachtige bekering tot God. Voor geestelijke blijdschap wordt soms uitgegeven wat de droefheid naar God niet gekend heeft en de kracht van de Goddelijke beloften nooit heeft bevonden. Een blijdschap waar God niet in is, kan alleen bedriegen.

VAN DE ADMINISTRATIE

Hadden wij gehoopt dat allen, die een herinneringskaart ontvingen het abonnementsgeld hadden betaald, dit is helaas niet geschied. De vorige maal berichtten wij dat 30 pct. nog niet betaalde, thans is het p.m. 15 pct. van wie wij alsnog verwachten het verschuldigde abonnementsgeld. Laten wij dit voor de laatste maal houden om op te wekken tot het storten op giro 704350 voordat een kwitantie zal worden aangeboden, wat, gezien de hoge kosten, weer belangrijk hoger zal zijn en waarvan onze kas geen voordeel heeft. Voorts onze dank aan hen, die ons het juiste adres opgaven van de gevraagde adressen, alsook voor de verschillende reacties die wij steeds ontvingen. Ten laatste mogen wij berichten dat aan verschillende giften weer is ontvangen f 113,50. Hartelijk dank daarvoor! Ons gironummer is 704350 t.n.v.: Admin. „Bewaar het Pand”, v. Eeghenstraat 14, Alphen a/d Rijn.
v.d.L.

N.B. We willen het verzoek van onze administrateur onderstrepen. Wie nog niet betaald heeft, doe het spoedig! Vriendelijk dank.

B.

Onderzoek u daarin. Zoek bij de Heere wat u nodig hebt. Wij zijn God kwijt. Maar op de markt van vrije genade stalt Hij Zijn schatten nog uit. Hij raadt aan om goud te kopen, die proefd komende uit het vuur. Opdat we in de weg der bekering en met het gebed om de Heilige Geest dit zouden zoeken.

Die geestelijke vreugde heeft zijn bron in een verzoend God in Christus. Uit die Bron ontvangen Gods kinderen die vreugde in hun hart. Het is het wonderlijke werk van de Heilige Geest, Die het hart ontdekt om uit die bron bediend te worden. Dan is het groot als de lichtstralen van Gods aangezicht het hart verblijden. In de tranen over eigen schuld gaat het wonder lichten van wat God wil zijn in Christus voor een zondaar. Als het geloofsoog voor Hem ontsloten wordt, dan is er een vreugde in God door Christus die niet uit te spreken is.

Dan is Gods goedertierenheid beter dan het leven. Neen, dat brengt niet buiten dit aardse leven, maar dat doet anders door dit leven gaan. En door de strijd en moeiten heen wordt het leven van die de Heere vrezen geoefend. Zij begeren geen leven van druk. Moeten dat ook niet zoeken. Het komt in verschillende maat toch wel in hun leven. Als het geloof gelooft, dan worden ze boven de moeilijke omstandigheden uitgeheven en verstaan wat Habakuk zingt: „Zo zal ik noch tans in de Heere van vreugde opspringen, ik zal mij verheugen in de God mijns heils”. Het gaat dan niet om „het” goede, maar om „Hem”. Eén letter verschil: „het” of „Hem”, maar alles beslissend.

En wie in „Hem” alles mag krijgen, die krijgt ook uitzicht op alles. David kan zich in vrede ter ruste leggen met het uitzicht op de Heere. De toekomst is geen mischientje. En dat is waar voor allen, die in de Heere hun deel gekregen hebben. Zij gaan de beste toekomst tegemoet. In dit leven blijft de strijd, blijft óók het gedurig kwijtraken van de beleving van deze vreugde, maar de bron in God blijft. En die beschaamt niet, om straks eeuwig in God zich te verblijden.

D. Slagboom

Vanuit de Schrift heeft Uitlegger aan Stoutmoedig de opdracht gegeven deze reisgenoten naar Sion te brengen aan de poort van het paleis tot onderhouding van de gemeenschap der heiligen. Door de portier van deze heerlijke woning daarvan kennis te geven bij het overdragen van de pelgrims, heeft hij zich meesterlijk van zijn taak gekweten. Met al de liefde van zijn hart heeft hij uit liefde tot de Heere en het werk van Zijn genade de tijdelijke, geestelijke en eeuwige belangen van deze familie behartigd. Onderwijzend en beschermend trad hij menigmaal op in de naam van zijn Koning.

Aan het vriendelijk vragen van de deurwachter: „Wilt gij hier niet binnenkomen en overnachten?” kan hij niet voldoen. „Ik zal nog heden, in verband met mijn opdracht, naar mijn Meester terugkeren”, was zijn antwoord.

Maar daar had Christinne niet op gerekend. „Ach mijnheer”, zo sprak zij, „ik weet bijna niet, hoe wij zonder u de tocht zullen voortzetten. Gij zijt altijd zo goed en trouw voor ons geweest; gij hebt zo kloekmoedig voor ons gestreden en gij hebt ons zo goed voorgelicht, nimmer zullen wij uw goedheid voor ons vergeten!”

Toen zeide Barmhartigheid: „Ach, waarom kunt gij ons niet tot het einde van onze reis vergezellen? Hoe kunnen zulke weerloze vrouwen, als wij zijn, zulk een moeilijke en gevaarvolle weg zonder een vriend en beschermer ten einde brengen?”

Ook Jacobus, de jongste van de knapen, sprak: „Och mijnheer, laat u toch overreden om met ons te gaan, en help ons toch, want wij zijn zo zwak en de weg is vol gevaren”.

„Ik moet doen”, sprak Stoutmoedig, „wat mijn Heer mij beveelt. Indien Hij mij aanwijst om tot het einde toe uw gids te blijven, dan zal ik mij van ganser harte aan die taak wijden. In deze zaak zijt gij zeer nalatig geweest, want indien gij van den beginne aan gevraagd had of ik u gedurende de gehele reis met u terzijde staan, zou uw bede zijn verhoord geworden. Maar nu is mijn tijd gekomen om terug te keren, en dus, vaartwel, goede Christinne en Barmhartigheid! en gij, mijn beste jongen, vaartwel!”

Hierna begon de deurwachter Waakzaam Christinne te ondervragen naar haar land en naar haar maagschap.

„Ik kom van de stad Verderf”, gaf zij ten antwoord, „en ben een weduwe. Mijn overleden echtgenoot heette „Pelgrim” en was dat ook met woord en daad”.

„Wel”, riep de deurwachter uit, „was hij uw echtgenoot?”

„Ja”, zeide zij, „en dit zijn zijn kinderen (en op Barmhartigheid wijzende) dit is één mijner stadgenoten.”

Op het horen van deze woorden trok de deurwachter, gelijk zijn beroep dit meebracht, aan de bel en nu kwam één der dienstmaagden, Bescheidenheid genaamd, tot wie de deurwachter zeide: „Wees zo goed binnen mede te delen, dat Christinne, de vrouw van de Pelgrim, en haar kinderen op de pelgrimsreis zijn aangekomen”.

Terstond ging zij naar binnen om deze tijding over te brengen en wie zal de vreugde beschrijven, die daar heerste, zodra het meisje die heerlijke boodschap had gebracht!

Nu kwamen allen naar de poort snellen, want Christinne stond nog steeds daar buiten. Enigen der anderen zeiden tot haar: „Kom binnen Christinne, kom binnen, echtgenote van zulk een goede man; kom binnen, gij zegende! gij, en allen, die met u zijn!”

Toen ging zij het huis binnen met haar vriendin en haar kinderen. Hier werden zij ontvangen in een zeer ruime zaal, en men nodigde hen uit plaats te nemen. Vervolgens kwamen de voornaamste leden van het huisgezin hen begroeten en hartelijk verwelkomen. Toen zij wisten wie zij waren, gaven zij elkander een kus en zeiden: „Welkom, gij uitverkorenen des Heeren, wij ontvangen u als onze vriendinnen!”

Zie, hier werden zij met woord en daad geleid in de onderhouding van de gemeenschap der heiligen. Met een innige band der liefde zijn zij aan elkander verbonden, waarvan de Schrift ons iets laat zien in de hartelijke liefde van David en Jonathan in de Heere. Dat zijn banden door de Heere gelegd bij het deelachtig worden van de Goddelijke natuur in de verheerlijking van wederbarende genade. Deze heilige familie weet wat het is van hart tot hart met elkander te spreken van de wegen en daden des Heeren, en dat tot verheerlijking van Zijn naam.

Maar met dat alles was het reeds laat geworden en de pelgrims waren zeer vermoeid van de reis en nog onder de indruk van de zware strijd, die zij hadden zien voeren, zodat zij wensten zich vroegtijdig ter ruste te begeven. Maar de huisgenoten zeiden: „Eerst moet gij enig voedsel nemen”.

Er was intussen reeds een lam met de daarbij behorende saus gereed gemaakt, want de deurwachter had namelijk al een poos voor hun aankomst bespeurd, dat de pelgrims in aantocht waren, zodat men daarbinnen in het huis op de ontvangst had gerekend.

Op Gods bevel sprak Mozes tot gans Israël: „Slacht het Pascha”, want gans Israël moest gewezen worden op het Lam Gods toen de engel des verderfs door Egypte trok. Alleen in de bedekking van Zijn dierbaar bloed werden de Israëlieten niet geslagen door de engel des verderfs. En het was door Zijn kracht dat het volk uittrok om de vervulling van Gods beloften te verkrijgen. 't Lag dan ook vast in aller hart dat deze pelgrims van wier komst zij gehoord hadden, van nature niet beter waren dan de andere burgers van de stad Verderf. Door de gerechtigheid van Christus waren zij het nieuwe leven der genade deelachtig geworden, en door Zijn kracht werd het aangezicht naar Sion gekeerd. „Het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt”, is en blijft de geestelijke maaltijd tot onderhouding van het nieuwe leven der genade.

Toen de maaltijd geëindigd was en zij een psalm hadden gezongen, gaven zij de wens te kennen te ruste te gaan. „Maar vergun mij”, zeide Christinne, „indien het niet onbe-

scheiden is, te verzoeken in dezelfde kamer te mogen rusten waar vroeger mijn echtgenoot heeft vertoefd”.

Nu werden zij naar hun vertrekken geleid, en toen Christinne en Barmhartigheid zich hadden nedergelegd, begonnen zij nog eens te spreken over de weg, die zij achter zich hadden.

„Weinig vermoedde ik”, zei Christinne vanuit haar verwondering over de nederbuigende goedheid des Heeren, „toen mijn man op reis ging, dat ik hem gevolgd zou zijn!”

„En nog veel minder dacht gij dat gij in dezelfde kamer en op dezelfde legerstede als hij zoudt rusten”, merkte Barmhartigheid op.

„Ja, maar nog minder dacht ik dat ik ooit zijn aangezicht zou wederzien en eens met hem samen de Koning aanbidden gelijk ik nu vast geloof, dat ik doen zal!” getuigt Christinne, daar zij in hope zalig geworden is.

„Stil! hoort gij niets?” vraagt Barmhartigheid. „Wat zou dat zijn? Ja, ik geloof dat het muziek is; vreugdegezang om ons welkom te heten”. Christinne krijgt bij het spreken vanuit het hemellevens hemelvreugde in haar hart, en dat merkt haar vriendin.

„Ja”, dat vindt Barmhartigheid wonderlijk. „Muziek in dit huis, muziek in onze harten en muziek in de hemel uit blijdschap dat wij hierheen zijn gekomen. Met deze hartelijke vreugde in God door Christus kwamen deze vrouwen in verwondering en aanbidding. Zo spraken zij nog een tijd samen en vielen toen in een rustige slaap. Toen zij in de morgen ontwaakten, zei Christinne tot Barmhartigheid: „Waarom hebt gij toch gelachen in uw slaap? Ik denk dat gij een droom had”.

„Juist Christinne, een heerlijke droom heeft mijn hart verblijd”, zei Barmhartigheid. „Maar zijt gij er zeker van dat ik lachte?”

„Ja zeker”, zei Christinne, „gij hebt hartelijk gelachen. Maar toe, vertel mij uw droom!”

„Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden”, zegt de Heere Jezus. Ja, zij zullen lachen. Het was een vervulling van hetgeen de Heere beloofd heeft. Maar wat zou nu toch wel de inhoud zijn van haar droom?

N.

R. Kok

Naar de Catechisatie

64

De straf der zonde (2)

We hebben gesproken, dat God de zonde moet straffen overeenkomstig Zijn gekrenkte deugden, voortvloeiend uit Zijn Goddelijke rechtvaardigheid en Zijn vlekkeloze heiligheid!

In het strafrecht Gods rust dan ook het strafrecht onder de mensen.

De overheden en de rechters der aarde zijn in Gods hand de instrumenten om het strafrecht uit te voeren onder de mensen. Paulus spreekt van de overheid als van „Gods dienaar”, die ieder heeft te eerbiedigen en te gehoorzamen. Het zijn de „machten”, die over ons gesteld zijn. De overheid draagt het gezag als een „rechterlijk” gezag. Rom. 13 : 4: „Want zij draagt het zwaard niet te vergeefs, want zij is Gods dienaar, een wreekster tot straf degene, die kwaad doet”.

Overeenkomstig haar gezag dient de overheid dus het kwaad te vergelden door het kwaad te straffen en als zodanig recht te doen. Zij heeft rechtvaardig te oordelen en dus ook de verdiende straf te doen uitvoeren. Zij mag zich dan ook niet door menselijk medelijden laten beheersen. Ook niet bij het bepalen van de aard der straf. In haar beoordeling moet het rechtvaardigheidsmotief gelden.

Wel heeft onze vorstin het recht om „gratie te verlenen”. Daarin wordt de straf of verdere straf kwijtgescholden. Dan gaat de straf niet door.

Is het verlenen van „gratie” hetzelfde als de „genade”, die God geeft? Neen. We moeten

dit wel onderscheiden. Bij „gratie” verlenen gaat de straf niet door, zo merkten we al op. Maar wanneer God de schuldige zondaar genade bewijst, is de straf wél doorgegaan, maar zij is op een Ander, op Christus gekomen, Die haar voor al Zijn volk betaald en uitgeboet heeft.

De rechters hebben dus RECHTVAARDIG te oordelen. Het kwaad MOET gestraft worden. En de straffen moeten overeenkomstig de bepalingen der wet en naar de aard en omstandigheden van het kwaad en de misdaad toegewezen worden. Dit is de onveranderlijke eis van het strafrecht Gods.

Helaas zien we in onze huidige rechtspraak factoren gelden, die sterk een humanistische geest verraden. Hoe worden misdaden, met voorbedachten rade en koelbloedig gepleegd, gestraft? Worden zulke misdadigers niet vaak als ontoerekenbaar gezien? Aanrandingen en moorden nemen met de dag toe. En hoe is het met de doodstraf? Hij is afgeschaft. Men redeneert: hij is barbaars en hij verkort de genade-tijd. Maar God zegt: „Wie des mensen bloed vergiet, zijn bloed zal door de mens vergoten worden”, Gen. 9 : 6.

Duidelijk blijkt de invloed van de moderne levensbeschouwing, die zich zo gaarne beroept op betoning van de „medemenselijkheid”, maar losgemaakt van de EERSTE tafel van Gods heilige wet! Daarbij beroept men zich gaarne op de „bergrede” van Christus.

Moet men dan de naaste niet liefhebben? Ongetwijfeld. Het is de eis van de tweede tafel

der wet. Maar deze betreft: mens tegenover mens. In dit verband geldt het Woord des Heeren: „Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden”. Ook de „bergrede” heeft hier betrekking op. Zij richt zich op de verhoudingen, die gehandhaafd moeten worden in het Koninkrijk Gods.

Maar ten opzichte van de roeping en taak van de overheid ligt dit anders. Voor haar blijft gelden de uitvoering van het strafrecht, rustend in het strafrecht Gods, naar o.a. Rom. 13.

Zij het steeds maar onze bede, dat de Heere onze overheid getrouw make en wijsheid geve, opdat wij geregeerd zouden worden in gerechtigheid!

Eens zullen overheden en onderdanen reenschap moeten afleggen voor de HOOGSTE RECHTER, de heilige en rechtvaardige God. Geve de Heere ons hier onze Rechter om genade te smeken en behoudenis te zoeken en te vinden in de genoegdoening en gerechtigheid van Christus' offerande!

Urk

v.L.

HET LIED IN DE EREDIENST

4

De berijming van Petrus Datheen.

Petrus Datheen is één van de belangrijkste personen geweest uit de vaderlandse kerkhistorie van de zestiende eeuw. Hij was een stoer calvinist, die Gods kerk in gevaarvolle tijden heeft geleid en opgebouwd. Hij kan de vader van ons kerkboek genoemd worden. Op zijn naam staan: de bewerking van de liturgie, de vertaling van de Heidelbergse Catechismus en de berijming van de Psalmbundel. In verband met ons onderwerp gaan we op het laatste nader in.

In 1555 was hij predikant van de Nederlandse vluchtelingengemeente te Frankfort aan de Main. Daar geraakte hij in heftige strijd met de Lutherse, waarna de overheid er zijn verder verblijf onmogelijk maakte. De gemeente werd ontbonden. Een gedeelte ging naar Engeland, een ander deel keerde naar Nederland terug. Datheen zelf zocht, met een aantal gemeenteleden, een toevluchtsoord in de Paltz. In Frankenthal bij Worms werd doot hem een gereformeerde gemeente gesticht. Hier vervaardigde hij zijn psalmberijming. In ons land zag men uit naar een goed psalmboek met eigen muziek. Er waren enkele berijmingen in omloop, maar die voldeden niet. Men had sinds 1540 de berijming van Willem van Zuylén: de zogenaamde „Souterliedekens”. De psalmen werden gezongen op bekende melodieën van volksliederen. Hierdoor waren ze niet zo geschikt om in de openbare godsdienst oefeningen te zingen. Naast deze berijming was er ook de psalmberijming van Jan Utenhove. Aan deze bundel kleefde echter weer een ander gebrek: hij was niet volledig. In 1565 verscheen een berijming van Lukas de Heere te Gent. Het was een tamelijk letterlijke vertaling van de Franse berijming van Marot en Beza. Aan deze uitgave kleefde hetzelfde gebrek als aan die van Utenhove, hij was niet volledig. Hij omvatte slechts een gedeelte van de Psalmen. In 1566 verscheen de berijming van Datheen. Deze berijming gaat niet op de oorspronkelijke Hebreeuwse tekst terug, zelfs niet op een vertaling van de Bijbel, maar is een zuivere vertaling van de Franse psalmberijming. Datheen stond niet voor ogen een kunstprodukt van letterkundige waarde te leveren. Maar slechts dit: om zijn verdrukte geloofsgenoten zo spoedig mogelijk te helpen aan een psalmbundel, die in een algemeen gevoelde behoefte zou voorzien. Zijn streven was tevens, dat deze nieuwe berijming zich, zowel in de bewoordingen als in de melodieën, zo nauw mogelijk zou aansluiten bij de bestaande Franse berijming van Marot en Beza, opdat ook in het psalmgezag eenheid zou zijn. Die eenheid was er reeds in leer en konfessie. We kunnen hem hierin vatten. Gezien zijn ervaring in allerlei verspreide „kerken

onder het kruis” en „vluchtelingengemeenten” stond hem dit ideaal voor ogen, dat wanneer er Fransen, Nederlanders en Duitsers in één dienst bij elkaar waren, zij met verschillende woorden hetzelfde zouden kunnen zingen tot eer van God. Het ging Datheen om de eenheid. Vandaag moet die eenheid ons ook voor ogen staan. Allereerst in eigen kerkelijk huis. Er dreigt een babylonische verwarring op te treden. Of is die er al niet? En verwarring leidt tot verwijdering, tot verdeeldheid. Op de aangestipte zaak hopen we D.V. nog wel terug te komen, wanneer we de nieuwe psalmberijming gaan bekijken.

De berijming van Datheen was niet steeds gelukkig. Dit komt omdat hij geen rekening hield met het onderscheid tussen het Franse en Nederlandse vers. In het Franse vers komt het aan op het aantal lettergrepen, daarentegen houdt het Nederlandse vers behalve met het maatschema ook rekening met het woord-aksent.

Hoogstens anderhalf jaar heeft Datheen aan de vertaling-berijming gewerkt. 25 Maart 1566 verscheen de eerste uitgave van Datheens kerkboek te Heidelberg. De titel luidt: „De Psalmen Davids, ende ander Lof-sanghen, uyt den Fransoyschen Dichte in Nederlandschen ourghesett, door Petrum Dathenum, Metgaeders den Christelicken Cathchismo, Ceremonen ende Ghebeden”.

Stormenderhand veroverde deze berijming een plaats in alle calvinistische gezinnen en vrij spoedig werden de psalmen van Datheen bij de overal gehouden hagepreken met bezieling aangeheven. Het kerkelijk konvent te Wezel, in 1568, beval de bundel aan om in de kerken te gebruiken. In die tijd werkte Marnix van St. Aldegonde ook aan een berijming. In 1580 verscheen deze. In litterair opzicht, stak ze ver boven die van Datheen uit. Marnix was een groot dichter. Dit blijkt duidelijk wanneer we de twee berijmingen met elkaar vergelijken. Een voorbeeld willen we geven. Psalm 1 : 1.

Datheen

Die niet en gaet in der godtloozen raedt.
Die op den weg der sondaers niet en staat,
En niet en sit by den spotters onreynne,
Maar dag en nacht heeft in Gods Wet alleynne,
Al synen lust, ja spreekt daer van eenpaar,
Die mensch is wel gelucksaligh voorwaar.

Pastoraal kontakt

Een oudere broeder vertelde eens hoe de Heere hem in zijn leven te sterk geworden was en hij door een geschonken geloof die gezegende Heere Jezus had leren kennen als zijn schuldovernemende Borg en Zaligmaker en nu een levende hoop mocht bezitten op een eeuwige erfenis. En toch zou het voor hem een groot wonder zijn en eeuwig meevallen, als hij zou mogen ingaan door de poorten in het nieuwe Jeruzalem om zijn God eeuwig groot te maken. Hoe ouder hij werd, hoe meer hij leerde verstaan: „Uit u geen vrucht in der eeuwigheid”, en dat hij al meer een dagelijkse bekering van node had, een dagelijkse toepassing van het bloed der verzoening aan zijn ziel door de Heilige Geest. 't Zal voor mij, zo zei hij, tot het laatste toe soevereine, vrije genade zijn.

Een kennis, die bij hem op bezoek kwam, begreep dit niet. 't Zou voor hem niet meevallen, want hij rekende er stellig op dat hij binnen zou komen. Hij was gedoopt, had belijdenis gedaan en ging trouw ten Avondmaal en dan moet je geloven, dat het goed komt, want Jezus heeft voor ons alles voldaan. Hij vond dat dit ook meer gepreikt moest worden, dan hadden we een blijder christendom. De prediking van een enge poort en een nauwe weg was ouderwets en raakte gelukkig uit de tijd.

Nu denk ik aan wat de onlangs overleden ds. L. Vroegindewey eens schreef in het „Gereformeerd Weekblad”, in een artikel waarin

Marnix

Welsalig is de man, die in de raet,
Van 't godloos volk geheelyck niet en gaet
Noch op den wegh des sondaers staet vermeten,
Oft op den stoel der spotters is geseten:
Maer heeft alleen lust in des Heeren wet,
En dach en nacht wel neerstich daer op let.

Op kerkelijke vergaderingen kwam ook Marnix' berijming ter sprake. Men achtte over het algemeen de berijming van Marnix beter en fraaier dan die van Datheen, toch oordeelde men, dat een nieuwe berijming het volk niet moest worden opgedrongen, maar dat het verlangen er naar uit de kerk zelf moest opkomen. Voor de berijming van Marnix had Datheen grote waardering. Hij hield een lofrede op zijn berijming en voegde er de wens aan toe, dat deze in plaats van de zijne in alle Nederlandse kerken mocht ingevoerd worden. Zover is het nimmer gekomen. Voor het volk bleven de psalmen van Datheen de echte „Psalmen Davids”.

Wij kunnen dit begrijpen. Wie zich verdiept in Datheens berijming heeft zeker kritiek, maar wordt getroffen door het geestelijk element, dat we in de psalmen ontdekken. En dit mag in een berijming niet ontbreken.

Dit artikel nam ons mee naar het verleden, naar de tijd van de kerk onder het kruis. De vrucht van het Kruis blijkt. Men leefde bij de verzen:

Als een hert gejaagd, o Heere,
Dat verse water begeert,
Alzo dorst mijn ziel ook zere
Naar U mijn God hoog geëerd,
En spreekt bij haar met geklag:
O Heer! wanneer komt die dag,
Dat ik toch bij U zal wezen,
En zien Uw aanschijn geprezen?

Al de grote waterstromen
Zijn, Heer', over mij gegaan,
En mij over 't hoofd gekomen;
Maar Gij hebt mij bijgestaan.
's Daags toont Gij mij Uw goedheid
En 's nachts Uw barmhartigheid;
Dies zal ik U Heer' belijden;
Gij hoedt mijn ziel t' allen tijden.

Datheen, Psalm 42 : 1 en 5.

M. C. Tanis

het ging over de juiste prediking van het Woord en waarmee we van harte instemmen. Hij schreef onder meer: „In mijn hart heb ik zo de gedachte, dat de recht geref. prediking het dichtst bij de prediking van Jezus komt. Dat mag ik natuurlijk helemaal niet zeggen en zelfs niet denken, want die prediking is vierhonderd jaar achter en is niet reformatorisch, doch op z'n hoogst na-reformatorisch en dus helemaal verkeerd, maar ik kan die gedachte niet gemakkelijk los laten.

Men is volstrekt niet bang meer, dat er zielen verloren kunnen gaan. Men spreekt helemaal niet meer van de enge poort. Want het is toch zó ruim, mensen. Het is eigenlijk onmogelijk om verloren te gaan. Je moet maar geloven dat alles goed is en je dubbeltje bijdragen voor de onontwikkelde gebieden.

Verloren gaan is een ouderwets begrip van nog een paar vreemde figuren, die niet in onze tijd passen. Alles is immers in orde gebracht. Maar we moeten deze wereld leefbaar maken en niet rusten voordat ieder zijn televisie heeft en vijf weken vakantie en oekumenisch denkt. Men legge naast de preken uit deze tijd de noodkreten van de evangeliën. Ik meen, dat we op geen enkele wijze beter kunnen zien hoe ver we van huis, namelijk van het oude Evangelie, af zijn, dat in de 16e en 17e eeuw nog zo bekend was in ons land. En dan nu maar zoeken naar surrogaat voor de waarachtige bekering. Het komt mij voor, dat veel godsdienst van onze tijd bestaat in het zoeken van een vervangingsmiddel voor de ouderwetse wedergeboorte en bekering. Die poort is

te eng en die weg is te nauw. Men moet een nieuwe weg van veel gejuich en grote bouwwerken. Ik moet maar denken aan die dwaaze bouwster".

Overgenomen uit ons Gemeenteblad, 10e jaargang nr. 13.

Voor de jeugd

Beste jongelui!

Het is me steeds weer een genoegen om met jullie in kontakt te treden. Ik weet dat gelezen wordt datgene, wat we jullie mogen voorhouden. De Heere laat Zich omtrent al die arbeid niet onbetuigd.

Het wordt niet alleen door jonge mensen gelezen, maar ook door ouderen, ja zelfs door heel ouden.

Nu is dit wel een rubriek voor de jeugd, maar mijn jonge vrienden en vriendinnen zullen het mij niet kwalijk nemen als ik even de aandacht vraag voor een heel oude Vr. Vanmorgen kreeg ik daar een kort schrijven van. Het was niettemin zeer hartelijk en het kan van betekenis zijn voor jullie allemaal. Het was een schrijven, zo stond het er althans boven: „Uit het dal van Ootmoed". Ik hoop dat jullie allemaal dat dal kennen. Want als het goed is moet iedereen daar terecht komen in zijn leven. Ook jonge mensen. Die plaats is al wel heel oud, alle bijbelheiligen zijn er meer dan eens geweest, maar deze plaats is nog niet verouderd. Houdt het ook niet voor een „ouderwets" plaatsje, waar je in deze „moderne" tijd niet meer naar toe kunt gaan. O zeker, ik weet wel, heel velen komen daar liever niet. Rijke jongelingen en allen die met zichzelf nog al ingenomen zijn, gaan er maar liever aan voorbij. Maar de armen en ellendigen verkeren er gaarne. Ze noemen het een van de beste plaatsen die er zijn. En degenen, die er geweest zijn, kunnen je het uit ervaring vertellen, dat je nergens beter verkeren kunt dan in „het dal des ootmoeds". En dat is ook zo. Want in het dal des ootmoeds daar wil de Heere Zijn heil openbaren en verklaren in de harten van arme zondaren. Ook van jonge zondaren. Hij zegt Zelf in Zijn woord dat Hij de hovaardigen wederstaat en dat Hij de nederigen genade geeft. Jullie kennen wellicht ook deze schone Psalm: Hij slaat toch, schoon oneindig hoog, Op hen het oog, Die need'rig knielen. Maar ziet van ver met gramschap aan de ijd'le waan der trotse zielen. De laatsten verkeren niet in het genoemde dal. De eersten wel. Wat is het dan goed daar te zijn. Want daar is men klein en nederig voor God. Daar doet de Heere aan dezulken Zijn gunst ervaren. Door het dal des ootmoeds vloeien de wateren van vrije genade heen. Daar wordt beleefd: Hij verkwikt mijn ziel, enz. Ps. 23.

Ik kan hier nu niet over uit gaan wijden want dat zou me te ver afvoeren.

Jullie herinneren je nog wel dat we de laatste keer iets geschreven hebben over vakantie. Nu, n.a. daarvan schreef die oude Vr. „uit het dal des ootmoeds". Aan mij werd een paar jaar geleden ook de vraag gedaan: Bent u al met vakantie geweest? Deze vraag mocht bevestigend beantwoord worden. De wedervraag luidde: Bent u ver weg geweest? En weer mocht het antwoord bevestigend gegeven worden. Toen klonk voor de derde maal de vraag: Waar bent u dan geweest? En toen luidde het antwoord: In Elim. Wat een rust, schreef die oude Vr., mocht ik daar genieten. Ik zat daar met de bruid onder de appelboom, ik mocht zeggen: En Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet. Het viel haar zo maar in schoot. Ze behoefde er niets voor te doen. Ze mocht daar echt proeven en smaken dat de Heere goed is op de reis door dit leven. Nogmaals, hartelijk dank voor het schrijven van deze oude Vr. (Vriend, vriendin, vrouw? ja dat moeten jullie maar uitzoeken.) Ik wilde het alleen maar even doorgeven, als je soms eens een vakantieadres zoekt. Zie eens een keer in „Elim" te komen. Als je behoefte aan rust hebt, kun je daar op adem komen „alle tijden van het jaar". Deze plaats kent geen „seizoen-drukke".

Ik denk nu ten deze weer aan een jongere vr. die mij er over schreef van binnen maar niet tot rust te kunnen komen. Nu die zijn er misschien wel meer. Men gevoelt dan dat men z'n hele leven wel zou kunnen wenen omdat men een zondaar is. Men zou dat wel willen ook. Maar men moet dan ervaren dat men zelfs geen traan voort kan brengen. Genoemde Vr. heeft al zo dikwijls gebeden om de Heilige Geest, Die het alles werken moet. Maar als dan op het bidden gezien wordt, dan lijkt dit ook al nergens op. Het gebeurt zo menigmaal gedachteloos. Het is zo dikwijls alleen maar een kleur. De vrees kan dan het hart bekruipen of men niet overgegeven is aan het oordeel der verharding. Te meer daar er andere tijden in het leven geweest zijn. Tijden waarin men er iets van voelde dat de Heere „gewillig" is om alle zonden te vergeven. Maar is Hij dan bij ons wel welkom? Ja, dan wordt ervaren, dat er in de mens eigenlijk niets is wat wezenlijk naar God vraagt. Men gevoelt dan wel de noodzakelijkheid van het tot-God-bekeerd-moeten-worden. Doch de dodelijke onmacht wordt ingeleefd. Men kan zich niet tot God bekeren. En, schreef m'n jeugdige Vr. „nu moet het juist schuld worden, dat we ons niet bekeren kunnen". En dat kan men dan ook al niet maken. En zo wordt er dan voortgetobt. M'n Vr. schreef: Niet dat deze dingen alle dagen even zwaar wegen. Was het maar zo. Doch de beslomeringen van het leven nemen zoveel weg. Je moet elke dag weer naar je werk. Dat vraagt je aandacht. En toch, door alles heen komt het iedere keer weer terug. Geen rust! Vele roepstemmen die kennelijk worden opgemerkt, n.l. als God jonge mensen plotseling oproept. Zo had het vergaan van die Urker Kotter, m'n Vr. zeer getroffen. Het had hem/haar ook kunnen overkomen. En wat zou het dan geweest zijn? Zo voor Gods rechterstoel te moeten verschijnen en geen Borg voor de schuld te hebben.

Op deze wijze heeft zij/hij (ik schrijf met opzét zij/hij om het geschrevene zo veel mogelijk in de anonimiteit te houden) haar/zijn hart gelucht. Waarom? Daar kan eigenlijk geen verklaring van worden gegeven. Toen het uit de pen was, gaf het echter wel een opluchting. Nu dat kunnen we ons levendig voorstellen. Jonge mensen kunnen zo lopen te tobben. Ze zouden het willen vertellen. Ze durven het niet te vertellen. Ze zijn bang dat een ander er wat van maken zal. Ze willen vooral niet voor „bekeerd" aangezien worden, al zouden ze het wel graag willen wezen. Hoe moet dat nu allemaal?

Het is niet zo eenvoudig om in zulk een labirint van gedachten altijd de juiste weg te wijzen. In het algemeen zou ik al m'n jonge en ook oudere vrienden willen zeggen: Als jullie zo lopen te tobben en te bidden, wat je zelf niet eens tobben of bidden durft te noemen, weet dan dat de Heere je hoort en ziet. Weet ook dat geen mens je helpen kan, maar dat de Heere je alleen helpen kan en wil. Zoekt het daarom alleen bij Hem. Zoekt Zijn aangezicht geduriglijk. En als het oprecht om de Heere te doen is, dan zal de Heere uitkomst geven. Dat zegt Hij zelf in Zijn Woord. En nu is Hij aan ons niets verplicht. Hij is recht als Hij ons voor eeuwig zou voorbijgaan. Zeg Hem dat ook maar. Doch houdt Hem dan ook voor: Heere als U het nu aan Mij niet verplicht bent, U bent het toch aan Uw Woord verplicht. Heere U hebt het toch gezegd: Al wie Mij aanroep in de nood, Die vindt Mijn gunst oneindig groot. En daar pleit ik op. Daar kunt U niet meer van af. U bent geen man dat U liegen zoudt, noch eens mensenkind dat U iets berouwen zou. Wijs Hem maar op de gelijkenis van die weduwe en die onrechtvaardige rechter, die God niet vreesde en geen mens ontzag. Maar, al hoorde die rechter „lange tijd" niet, die vrouw hield vol en werd door de teleurstellingen, iedere keer weer, gaande vuriger. Als de rechter haar niet eindelijk geholpen had, zij zou hem het hoofd gebroken hebben.

De Heere Jezus maakt Zelf de toepassing. Lees het maar in Luk. 18 : 1-8.

Er staan zoveel beloften in Gods Woord, die ons zeggen dat de Heere een hoorder der ge-

beden is. Doch om de troost van al deze beloften te ervaren, is er geloof nodig. En dat is een gave van God. Zeker! Maar dat wil de Heere ook geven. Want, en dit geldt naar alle kanten:

De Heer' betoont Zijn welbehagen;
Aan hen die needrig naar Hem vragen;
Hem vrezen, Zijne hulp verbeiden,
En door Zijn hand zich laten leiden.
Die Hoe het ook moog tegen lopen,
Gestadig op Zijn goedheid hopen.

En wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden.

Jullie aller vriend

Ds. H.C. v.d. Ent.

P.S.

Nog even iets voor studerenden. Ik heb gelezen in de krant dat de wetenschap een „opzienbarende ontdekking" heeft gedaan: De aarde is ongeveer even oud als de maan.

Toen ik dit las, dacht ik als eenvoudig mens: Dat heb ik m'n hele leven al geweten, want er staat in de bijbel dat ze beiden in één week geschapen zijn. Zou de wetenschap nu gaan buigen voor Gods Woord?

Ik hoop dat jullie, jongens en meisjes, het allemaal doen.

Tot de volgende keer D.V.

N.B. Tot onze spijt was het niet mogelijk dit artikel eerder op te nemen. We hopen, dat in het vervolg de bijdragen Voor de jeugd regelmatig een plaats in ons blad kunnen vinden. Velen, zo blijkt ons, zien er naar uit.

B.

Boekbespreking

ZENDINGSKALENDER 1970

Dit is een uitgave van de deputaten voor buitenlandse zending der Chr. Geref. Kerken in Nederland. Het is een bekende maandkalender. De foto's bedoelen belangstelling voor het zendingswerk te kweken of levendig te houden. De uitgave is even keurig als vorige jaren. De baten komen ten goede van het zendingswerk. Een aanbeveling is niet nodig. We mogen aannemen, dat deze kalender in vele woningen een plaats aan de wand krijgt.

TOB NIET LANGER!

Door de genezende werking van

ELEKTROLYT water en zalf

zijn al velen volkomen genezen van: hoge of lage bloeddruk, nerveusiteit, zenuwen, hoofdpijn, darmstoornissen, aambeien, gal- en niereandoeningen, reuma, spierpijnen, spataderen, open benen, evenwichtstoornis, exzeem, acné (jeugdpuistjes) enz.

NEEM EEN KUUR.

J. ROSMAN - NIJKERK

BERNHARDSTRAAT 17.

OUDDORP (Z.H.)

Het bestuur van de school met de Bijbel vraagt een

onderwijzeres

voor klas 1 (met j en k)

en een

onderwijzer

voor klas 5 of 6 (met j en r).

Geref. beginselen.

Onze nieuwe school ligt in een unieke omgeving. Veel natuurschoon!
Voor passende woonruimte wordt gezorgd.
2 keer per mnd. reiskostenvergoeding.
Brieven met volledige inlichtingen aan J. J. van Wijk (h.d.s.), Margrietweg 19, Ouddorp. Telef. 01878-576.